

Sygn. akt IV U 773/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2017r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Tomasz Koronowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Anna Tomaszewska

po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 2017r. w Elblągu na rozprawie

sprawy z odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 4 kwietnia 2017r. znak: (...)

o odsetki

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy M. K. prawo do odsetek ustawowych do dnia 31 grudnia 2015r. i odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. od świadczeń wypłaconych na podstawie decyzji z dnia 25 sierpnia 2016r. znak (...):

- za miesiące kwiecień i maj 2015r. za okres od dnia 16 maja 2015r. do dnia 31 sierpnia 2016r.,

- za miesiące od czerwca 2015r. do sierpnia 2016r. za okres od dnia następnego po terminie płatności danego świadczenia, przypadającym na 15. dzień miesiąca, do dnia 31 sierpnia 2016r.

Sygn. akt IV U 773/17

UZASADNIENIE

Ubezpieczony M. K. wniósł odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 4 kwietnia 2017r., znak (...), odmawiającej mu wypłaty odsetek od przyznanej renty z tytułu niezdolności do pracy. Wnioskodawca powoływał się na nieprawidłową ocenę stanu jego zdrowia dokonaną przez organ rentowy w postępowaniu w sprawie przyznania mu prawa do renty i domagał się wobec tego przyznania odsetek.

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. Powołano się na art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie Dz.U. z 2017r. poz. 1383; dalej: ustawa emerytalna) oraz ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie Dz.U. z 2016r. poz. 963 ze zmianami; dalej: ustawa systemowa). Pozwany wskazał, że ubezpieczony odwołał się od decyzji odmawiającej mu prawa od renty z tytułu niezdolności do pracy wobec ustalenia w postępowaniu orzeczniczym braku tej niezdolności. W postępowaniu odwoławczym skarżący uzyskał wnioskowane prawo, przy czym nie stwierdzono odpowiedzialności organy rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Mając jednocześnie na uwadze, że prawomocny wyrok wpłynął do organu rentowego w dniu 9 sierpnia 2016r., zaś w dniu 31 sierpnia 2016r. pozwany dokonał wypłaty świadczenia za okres od kwietnia 2015r. do lipca 2016r., nie ma w ocenie organu rentowego podstaw do wypłaty odsetek.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Skarżący miał ustalone prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 22 marca 2014r. do dnia 31 marca 2015r. W dniu 2 lutego 2015r. złożył wniosek o przyznanie świadczenia na kolejny okres. Lekarz orzecznik w opinii z dnia 23 lutego 2015r., po konsultacji psychiatrycznej, uznał ubezpieczonego za zdolnego do pracy. W wyniku sprzeciwu sprawę skierowano do komisji lekarskiej ZUS, która w dniu 20 marca 2015r. podtrzymała stanowisko lekarza orzecznika. Skutkowało to wydaniem decyzji odmownej z dnia 31 marca 2015r. Decyzja ta została zaskarżona do tutejszego Sądu Okręgowego, który w wyroku z dnia 1 kwietnia 2016r. sygn. akt IV U 485/15 zmienił ją i przyznał ubezpieczonemu prawo do dalszego pobierania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 kwietnia 2015r. do dnia 31 grudnia 2016r. Wyrok nie zawiera rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Sąd Okręgowy oparł się w tamtej sprawie na opinii biegłych internisty K. P., który nie stwierdził u skarżącego niezdolności do pracy, oraz psychiatrów R. Ł. i D. M.-W., którzy zgodnie uznali ubezpieczonego za nadal częściowo niezdolnego do pracy po dniu 1 kwietnia 2015r. do końca 2016r. Od powyższego wyroku organ rentowy wywiódł apelację do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, który w wyroku z dnia 18 lipca 2016r. sygn. akt III AUa 867/16 apelację oddalił.

Prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego wpłynął do organu rentowego w dniu 9 sierpnia 2016r. Wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego, organ rentowy wydał decyzję w dniu 25 sierpnia 2016r., a należne wyrównanie renty za okres od 1 kwietnia 2015r do 31 lipca 2016r. wypłacił wraz ze świadczeniem za sierpień 2016r. w dniu 31 sierpnia 2016r.

Decyzją z dnia 3 lutego 2017r. przyznano ubezpieczonemu rentę na kolejny okres, tj. od stycznia do grudnia 2017r., w oparciu o wynik postępowania orzeczniczego przeprowadzonego przez organ rentowy.

(bezsporne, ponadto dokumenty w aktach IV U 465/15 oraz w pliku rentowym i dokumentacji medycznej akt ZUS)

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać na przepisy prawa regulujące kwestię prawa ubezpieczonego do odsetek, co pozwoli na omówienie tylko tych okoliczności faktycznych, które były istotne dla rozstrzygnięcia.

Co do podstawy prawnej rozstrzygnięcia trzeba wyjaśnić, że zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy systemowej jeżeli Zakład Ubezpieczeń Społecznych – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie (do dnia 31 grudnia 2015r. – odsetek ustawowych) określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Z kolei z art. 118 ust. 1, 1a i 2 ustawy emerytalnej wynika, że organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji z uwzględnieniem możliwości przyznania świadczenia w kwocie zaliczkowej. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość, organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ust. 1, czyli 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. W przypadku świadczeń przyznawanych na kolejny okres opisane zasady co do terminu wypłaty modyfikuje art. 118 ust. 4 i 5 ustawy emerytalnej, zgodnie z którymi przy dokonywaniu wypłaty wynikającej z decyzji ponownie ustalającej prawo do świadczenia lub jego wysokość, ust.

1-3 stosuje się odpowiednio, przy czym wypłata takiego świadczenia następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni. Dodać też trzeba, że zasady wypłacania odsetek zostały określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustalaniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 1999r. Nr 12 poz. 104), wydanym na podstawie art. 85 ust. 2 ustawy systemowej.

Należy zaznaczyć, że ugruntowany jest pogląd judykatury, iż brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej, nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia, jako że celem tego przepisu jest tylko skrócenie postępowania administracyjnego i sądowego, gdyż wykonując wyrok o przyznaniu prawa do świadczenia lub jego wysokości, organ rentowy zobowiązany będzie do wypłaty odsetek na mocy stwierdzenia jego odpowiedzialności przez sąd bez potrzeby powtarzania postępowania administracyjnego i ewentualnie sądowego.

W ocenie Sądu organ rentowy ponosi w niniejszej sprawie odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Pozwany w postępowaniu orzeczniczym dokonał wadliwej oceny wpływu stanu zdrowia skarżącego na jego zdolność do pracy jako przesłanki przyznania prawa do renty, co potwierdziło postępowanie dowodowe w sprawie IV U 485/15. Oboje biegli psychiatry nie mieli wątpliwości co do występowania u skarżącego dalszej niezdolności do pracy po marcu 2015r., dysponując przy tym w istocie tożsamą dokumentacją medyczną z leczenia psychiatrycznego, która była znana komisji lekarskiej ZUS (por. złożoną przed datą komisji lekarskiej kartę informacyjną leczenia szpitalnego z lutego 2015r. i str. 1 opinii D. W., w której jako najnowszą uwzględnioną dokumentację medyczną wymienia się tę, która dotyczyła pobytu w szpitalu psychiatrycznym, zakończonego w dniu 23 lutego 2015r. – k. 36-37 i 58-59 pliku dokumentacji medycznej akt ZUS). Zadaniem komisji lekarskiej jest kompleksowa ocena wpływu rozstroju zdrowia osoby ubezpieczonej na jej zdolność do zatrudnienia. Wprawdzie w zakresie schorzenia psychiatrycznego lekarz orzecznik skorzystał z konsultacji psychiatry, jednak konsultant przeprowadził badanie przed zakończeniem pobytu skarżącego w szpitalu, a pomimo to, że z karty leczenia szpitalnego wynika, iż nie uzyskano pełnego ustąpienia objawów zaburzeń, komisja lekarska ZUS nie domagała się uzupełnienia opinii konsultanta. Trzeba wobec tego wyjaśnić, że w sprawie o przyznanie świadczenia na kolejny okres, jeśli organ rentowy odmawia tego świadczenia, jego obowiązkiem jest wykazanie na tyle istotnej poprawy stanu zdrowia ubezpieczonego, że skutkuje to ustaniem niezdolności do pracy. Zaniechanie przez komisję lekarską ZUS uzupełnienia opinii konsultanta w związku z zakończeniem leczenia szpitalnego skarżącego stanowi o wadliwości postępowania orzeczniczego, która obciąża organ rentowy. Należy podkreślić, że komisja lekarska nie wskazała w swojej opinii, na czym miałyby polegać poprawa stanu zdrowia skarżącego w porównaniu do poprzedniego postępowania orzeczniczego.

W opisanej sytuacji można zasadnie zarzucić pozwanemu, że nie przyznał i nie dokonał wypłaty świadczenia w najbliższym terminie wynikającym z art. 118 ust. 5 ustawy emerytalnej, przypadającym w maju 2015r. Bez znaczenia jest wobec tego okoliczność daty doręczenia pozwanemu odpisu prawomocnego wyroku kończącego postępowanie w sprawie IV U 485/15. W konsekwencji na podstawie art. 477¹⁴§2 kpc i przepisów powołanych wyżej, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do wypłaty odsetek ustawowych za okres do końca 2015r. i odsetek ustawowych za opóźnienie za okres od dnia 1 stycznia 2016r., tj. stosownie do zmiany od tego dnia art. 481 kc, do którego odsyła art. 85 ust. 1 ustawy systemowej. Odsetki należne ubezpieczonemu przysługują do dnia zapłaty w sierpniu 2016r., począwszy od dnia następnego po terminie płatności świadczenia za dany miesiąc, z tą uwagą, że co do świadczeń za kwiecień i maj 2015r. termin ten przypadł na 15 maja 2015r.